

ОТ

Сайт-спесифик проект на Петър Наков в галерия "Сариева", Пловдив

Текст: Ивайло Аврамов

Петър Наков е художник, работещ в специфична посока, в която скулптурата не е материал с плътност, нито обем със светлосянка, а тъканна плетка, която изгражда пространство. Художникът определя работата си, взаимодействайки с пода, стените и тавана на едно интериорно пространство. Неговият концептуален подход е свързан със структурата, която изгражда обем, а не със самия обем. Той не прегражда пространството така, че да го съкрати и да попречи на наблюдението и обхождането на зрителя, а работи с дълбочината на самото пространство. В произведението, което представя, арматурната структура е основен понятийнонаративен апарат. Арматурата не е желязо, а метафора съотнесена към първата българска азбука – глаголицата, която днес се намира в състояние на музеографска консервация¹. След толкова години именно латентният живот на глаголицата представлява интерес за художника. Нейната историческа древност, практическа неутилитарност и съвременен маргинализиране, му дава повод, да използва нейната изобразително-пространствена категоризация, съживявайки контекстите на метамодерността.

В парадоксалността на неговата концепция, в един и същи момент, шрифтът е структура и описание на структура. Образува се нетафталогична затворена система, в която градивния елемент на структурата е най-повтаряемият модулен знак от глаголицата. В японската гравюра словото присъства в полето на изображението, но то не е самото изображение. Същото се наблюдава и в египетският релеф – изображението и йероглифите около него, са в наративен контакт, но са позиционирани в два различни функционално-образителни формата. И в двата случая, там има нужда от тези текстове, за да бъде пояснено събитие, което се описва.

По различен начин в произведението на художника, глаголицата става първопричина за формообразуването, без да търси помощни средства от изображение на натура. Нещо повече – в неговият случай характерът на знака въздейства чрез геометрията, пропорцията, съотношението и паралелно с това определя конструкцията на пространството. В неговата екзистенциална характеристика, кубът е модулен елемент, който създава перспектива или я отрича, обръщайки се към зрителя, за да провокира сетивата му, разхождайки погледа си в структурата и опитвайки се да събере логиката на изобразеното. Според художника, структурата, която е показана, има конкретна връзка с пейзажа в иконите, често изобразен, чрез кубична стъпаловидна терасирана скална структура на терена в задния план. В произведението са включени два свързани обекта – пространствена и двуизмерна рисунка, които са в диалогична връзка.

¹ "Глаголицата е единствена по рода си духовна творба – тя е полярно-двойствена по естество: единият и полюс е нейният завършен вътрешен буквозвуков строеж, подборът и кристализацията на нейните 38 на брой буквозвука, а другият, противоположният, е нейният външен буквознаков строеж, рисунъкът на нейните буквознаци. Поради липсата на достатъчно между различните глаголически буквозначни образи, глаголицата и до ден-днешен няма установен единен печатен шрифт. Буквознаците не са могли да бъдат усъвършенствани, което спомага за подсилване на своеобразния духовно-прищявен буквознаков облик на глаголицата. Това красноречиво говори за нейното бързо и устремно изобретяване от св. Кирил, а не бавното и многолетно узряване, какъвто е случаят с буквозвуковия и строеж. От друга страна, обаче, с ярко изявения си, извънредно индивидуално самобитен рисунков туптеж в буквознаковия си облик, глаголицата сама по себе си свидетелства за един крайно изтънчен художествен вкус и дълбок усет към образната екзотика, роден а и видяна през окото на византизма. През 863 г. висшата византийска власт поставя бързата задача да се създаде мъчна за писане и четене азбука за моравците, независимо дали и те самите не са поставяли условия за самобитност и отличие на новата азбука от други азбуки като гръцката или латинската. Именно на един изключителен гений като св. Кирил ще прилегне несравнимо повече, отколкото на всеки друг да създаде необикновения "екзотичен" образен чар на глаголицата, защото именно за него най-основателно може да се каже, че духът му е притежавал не само силите, но и възможностите да взема от премъдростта на науката, а и да събира меда на най-изтънчените изкуства на византийската красота."

Д-р Тачо Танев. Беседи за българските азбуки. Еко Принт, София, 2003.